

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทร. 0 2244 2070

เรื่อง สถานีรถไฟหลวงจิตรลดา
ผู้เรียบเรียง นายเปรม ถาวรประภาสวัสดี วิทยาการปฏิบัติการ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ มกราคม 2563

สถานีรถไฟหลวงจิตรลดา เป็นสถานีรถไฟที่สร้างขึ้นสำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ เมื่อมีการเสด็จพระราชดำเนินทางรถไฟ และเป็นสถานีชั้นพิเศษ บนกิโลเมตรที่ 3 ในเส้นทางรถไฟสายเหนือ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ถนนสวรรคโลก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ซึ่งบริเวณนี้แต่เดิมนั้นเรียกว่าทุ่งส้มป่อย อาคารสถานีรถไฟหลวงจิตรลดาแต่เดิมเป็นอาคารไม้ สร้างมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5

ต่อมา พ.ศ. 2464 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้มีการสร้างสถานีรถไฟหลวงจิตรลดาขึ้นใหม่เพื่อทดแทนสถานีรถไฟหลวงจิตรลดาเดิม โดยมาริโอ ตามัญโญ สถาปนิกชาวอิตาลี เป็นผู้ออกแบบ และยังเป็นผู้ออกแบบสถานีรถไฟกรุงเทพ พระที่นั่งอนันตสมาคม และวังปารุสกวันด้วย อาคารสถานีรถไฟหลวงจิตรลดาในปัจจุบัน เป็นอาคารชั้นเดียว มีพื้นที่ใช้สอย 760 ตารางเมตร ผนังของอาคารเป็นผนังก่ออิฐฉาบปูน มีสิ่งโดดเด่นคือหลังคาที่ทำเป็นยอดโดมตามแบบศิลปะอิตาเลียนยุคสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา ภายใต้ยอดโดมเป็นห้องสี่เหลี่ยมจัตุรัส สำหรับเป็นที่ประทับพักผ่อนพระราชอิริยาบถ ตรงกลางเพดานเป็นภาพเขียนลายเส้นสีเหมือนรัศมีที่พุ่งออกจากศูนย์กลางที่เป็นวงกลม เมื่อเปิดไฟจะดูงดงามยิ่ง ที่มุมทั้งสี่ของเพดานมีรูปครุฑพ่าห์ประดับอยู่ ส่วนงานสถาปัตยกรรมและศิลปะลวดลายประดับอื่น ๆ เป็นผลงานที่ได้รับอิทธิพลมาจากสถานีรถไฟกรุงเทพ เช่น เสาที่ออกแบบเป็นเสาคู่ และลวดลายประดับยอดเสา สถานีรถไฟหลวงจิตรลดานอกจากจะใช้สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์เมื่อมีการเสด็จพระราชดำเนินทางรถไฟแล้ว ในบางโอกาสยังใช้เป็นที่รับเสด็จหรือต้อนรับพระราชอาคันตุกะอีกด้วย

แม้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยจะได้ดูแลรักษาและซ่อมบำรุงสถานีรถไฟหลวงจิตรลดาอย่างสม่ำเสมอ แต่ด้วยอายุของอาคารสถานีรถไฟหลวงจิตรลดาที่เก่าแก่มาก และอยู่ติดกับทางรถไฟที่มีขบวนรถไฟวิ่งผ่านหลายขบวนในแต่ละวัน จึงทำให้อาคารสถานีรถไฟหลวงจิตรลดาเกิดการชำรุดและแตกร้าว นอกจากนี้ยังมีควันไอเสียจากรถไฟจับตามส่วนต่าง ๆ ของอาคารสถานีรถไฟหลวงจิตรลดา ทำให้สถานีรถไฟหลวงจิตรลดาหมองคล้ำไม่สง่างามเท่าที่ควร และเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา

6 รอบ 5 ธันวาคม 2542 การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงได้ร่วมกับกองทัพบก ร่วมกันบูรณะปรับปรุงซ่อมแซม และปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สถานีรถไฟหลวงจิตรลดามีความแข็งแรง สวยงาม และโดดเด่นสง่างามเช่นเคย

สถานีรถไฟหลวงจิตรลดาได้ถูกใช้งานครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2558 เนื่องในโอกาสที่ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงนำ คณะกรรมการรางวัลนานาชาติ มูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ในพระบรมราชูปถัมภ์ ไปทัศนศึกษาจังหวัด กาญจนบุรี จากสถานีรถไฟหลวงจิตรลดาถึงป้ายหยุดรถไฟสะพานแควใหญ่ จังหวัดกาญจนบุรี

ปัจจุบัน การรถไฟแห่งประเทศไทยได้ดูแลรักษาสถานีรถไฟหลวงจิตรลดาเพื่อให้มีความแข็งแรง สวยงาม และพร้อมใช้งาน อีกทั้งเป็นการรักษาสถานีรถไฟหลวงจิตรลดาซึ่งเป็นโบราณสถานที่สำคัญของชาติ ให้มีอายุยืนยาวสืบต่อไป

บรรณานุกรม

การรถไฟแห่งประเทศไทย. (2558). **ขบวนรถพิเศษพระที่นั่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.**

นนทบุรี: สหมิตรพรีนติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

วันวิเศษ เนียมปาน. (24 ตุลาคม 2560). **รถไฟของในหลวงภูมิพลฯ.** สืบค้น 17 ธันวาคม 2562 จาก

<https://readthecloud.co/rail-4>